

ERINDI TIL DÓMSMÁLARÁÐUNEYTISINS

Endurskoðun laga og regluverks um öryggisþjónustu

Menntun og þjálfun öryggisvarða og eftirlit með starfsemi öryggisfyrirtækja

Securitas hf.

29. september 2026

Viðtakandi	Dómsmálaráðuneytið
Sendandi	Securitas hf.
Efni	Endurskoðun laga og regluverks um öryggisþjónustu, menntun og þjálfun öryggisvarða og eftirlit með starfsemi öryggisfyrirtækja

Securitas hf. vill með erindi þessu koma á framfæri sjónarmiðum og tillögum varðandi endurskoðun laga og regluverks um öryggisþjónustu á Íslandi.

Securitas telur mikilvægt að við endurskoðun regluverksins verði horft heildstætt á starfsemi öryggisfyrirtækja, ábyrgð þeirra og starfsmanna, menntun og þjálfun öryggisvarða, eftirlit með starfseminni og þær tæknilegu kröfur sem gera þarf til öryggisþjónustu í nútímasamfélagi.

Markmið þessara tillagna er að stuðla að skýrara, faglegra og samræmdara regluverki þar sem ábyrgð, hlutverk og hæfniskröfur eru skýrt skilgreind. Securitas fagnar áformum um endurskoðun á laga og regluverki um öryggisþjónustu á Íslandi, en frá því núgildandi lög voru sett hefur mikil tækniþróun átt sér stað og hefur eðli starfsemi öryggisfyrirtækja einnig breyst með þróun samfélagsins gegnum árin. Því teljum við mikilvægt að löggjöfin taki mið af þeirri þróun til að auka öryggi almennings í víðara samhengi

1. Aðgreining starfa dyravarða og öryggisvarða

Við tilfærslu á ákvæðum varðandi dyraverði úr lögum nr. 85/2007 um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald yfir í endurskoðuð lög um öryggisþjónustu telur Securitas mikilvægt að skýr aðgreining verði gerð á störfum dyravarða annars vegar og öryggisvarða hins vegar.

Þótt störfin geti að ákvæðnu leyti skarast eru verkefnin ekki að öllu leyti sambærileg og starfsumhverfi, ábyrgð og áhættur geta verið mismunandi.

Sem dæmi má nefna að öryggisverðir, sem starfa á samkomum og viðburðum, sinna meðal annars verkefnum sem tengjast:

- aðgangsstýringu,
- eftirliti,
- viðbrögðum við neyðartilvikum,
- rýmingu,
- aðstoð við almenning,
- viðbrögðum við slysum og öðrum atvikum og
- samstarfi við lögreglu, slökkvilið og aðra viðbragðsaðila.

Dyraverðir sinna hins vegar fyrst og fremst verkefnum sem tengjast aðgangsstýringu og reglu á skemmtistöðum og við sambærilega starfsemi.

Securitas telur því mikilvægt að við endurskoðun laganna verði starfssvið, ábyrgð og hæfniskröfur þessara starfshópa skilgreind með skýrum hætti.

Núgildandi ákvæði um dyravörslu gera ráð fyrir að nánar sé kveðið á um hæfi og þjálfun dyravarða í reglugerð og að sérstök námskeið geti meðal annars tekið til áfengislaga, hjálpar í viðlögum, viðbragða við óspektum og þekkingar á vímuefnum.

Securitas telur rétt að þessi ákvæði verði tekin til heildstæðrar endurskoðunar samhliða mótun nýs regluverks um öryggisþjónustu.

2. Leyfi til reksturs öryggisfyrirtækis

Samkvæmt gildandi lögum þarf leyfi ríkislögreglustjóra til að annast öryggisþjónustu í atvinnuskyni. Lögin taka meðal annars til eftirlits, verðmætaflutninga, viðbragða við boðum frá einstaklingum og viðvörunarkerfum og annarrar hliðstæðrar öryggisþjónustu.

Securitas telur mikilvægt að við endurskoðun laganna verði gerðar skýrari kröfur til fyrirtækja sem sækja um og hafa leyfi til reksturs öryggisþjónustu.

Öryggisfyrirtæki sinna verkefnum þar sem aðgangur getur verið að viðkvæmum upplýsingum um einstaklinga, heimili, fyrirtæki og eignir. Þá geta fyrirtæki haft aðgang að öryggiskerfum, myndavélakerfum, viðvörunarkerfum, neyðarhnöppum og öðrum upplýsingum sem geta haft verulegt öryggisgildi.

Að mati Securitas er því eðlilegt að gerðar séu skýrari og samræmdar kröfur um hæfi fyrirtækja, stjórnenda, starfsmanna, búnaðar og verklags.

3. Hæfi forsvarsmanna og bakgrunnsskoðun

Núgildandi lög gera meðal annars kröfur um aldur, lögræði, fjárhagslegt forræði og tiltekið sakavottorð umsækjanda. Einnig er gerð krafa um að ekki leiki vafi á að umsækjandi geti með viðunandi hætti sinnt þeirri þjónustu sem hann tekur að sér.

Securitas telur mikilvægt að skoðað verði hvort þessar kröfur séu nægilega ítarlegar með hliðsjón af þeirri starfsemi sem öryggisfyrirtæki sinna í dag.

Sakavottorð veitir mikilvægar upplýsingar en gefur ekki endilega heildstæða mynd af hæfi umsækjanda eða forsvarsmanna fyrirtækis til að sinna starfsemi sem getur falið í sér aðgang að viðkvæmum persónu- og öryggisupplýsingum.

Securitas leggur því til að skoðað verði hvort styrkja megi fyrirkomulag bakgrunnsskoðunar, að því marki sem lagaheimildir, meðalhóf og reglur um persónuvernd heimila.

4. Skýrari flokkun öryggisþjónustu

Securitas telur rétt að í nýju regluverki verði skilgreint hvaða tegundir öryggisþjónustu fyrirtæki geta fengið leyfi til að veita.

Til dæmis:

- vaktgæsla,
- öryggisgæsla á samkomum og viðburðum,
- verðmætaflutningar,
- stjórnstöðvarþjónusta,
- viðbragðsþjónusta,
- myndavélavöktun,
- viðvörunarkerfi,
- aðgangsstýring og

- sérhæfð öryggisþjónusta.

Með þessu yrði hægt að gera mismunandi hæfniskröfur eftir eðli þeirrar þjónustu sem fyrirtæki veitir.

5. Stjórnstöðvar og viðbragðsþjónusta

Aukin tæknivæðing hefur breytt starfsemi öryggisfyrirtækja verulega.

Stjórnstöðvar geta meðal annars tekið á móti boðum frá:

- innbrotsviðvörðunarkerfum,
- brunaviðvörðunarkerfum,
- neyðarhnöppum,
- aðgangsstýringarkerfum,
- myndavélakerfum og
- öðrum öryggis- og viðvörðunarkerfum.

Securitas telur mikilvægt að settar verði skýrar lágmarkskröfur til stjórnstöðva.

Þær gætu meðal annars tekið til:

- mönnunar,
- þjálfunar starfsmanna,
- viðbragðstíma,
- skráningar atvika,
- rekjanleika aðgerða,
- upplýsingaverndar,
- aðgangsstýringa,
- varaafis,
- fjarskipta,
- viðbragðsáætlana,
- öryggis húsnæðis og
- reglubundinna úttekta.

Einnig þarf að tryggja að viðbrögð við mótteknum boðum séu skráð með þeim hætti að hægt sé að rekja hver tók við boðunum, hvaða upplýsingar lágu fyrir og hvaða aðgerðir voru framkvæmdar.

6. Menntun og þjálfun öryggisvarða

Securitas telur að efla þurfi og samræma menntun og þjálfun öryggisvarða.

Núgildandi lög gera ráð fyrir að starfsmaður leyfishafa, sem sinnir framkvæmd öryggisþjónustu, sé að minnsta kosti 18 ára og að öðru leyti til þess fallinn að rækja starfann af samviskusemi og trúverðugleika.

Að mati Securitas er hins vegar þörf á að skilgreina mun ítarlegar hvaða grunnþjálfun og hæfni skuli vera fyrir hendi áður en starfsmaður sinnir öryggisgæslu.

Grunnþjálfun ætti meðal annars að taka til:

- laga og reglna,
- réttinda og skyldna öryggisvarða,
- mannréttinda,
- persónuverndar,

- samskipta,
- aðgangsstýringar,
- átaka- og átakastjórnunar,
- ógnandi hegðunar,
- neyðarviðbragða,
- skyndihjálpar,
- brunavarna,
- rýmingar,
- atvikaskráningar,
- samstarfs við lögreglu og aðra viðbragðsaðila,
- öryggiskerfa og
- upplýsingaöryggis.

Jafnframt þarf að skilgreina kröfur um símenntun og endurmenntun.

7. Fagráð um öryggisþjónustu

Securitas leggur til að komið verði á fót fagráði um öryggisþjónustu.

Fagráðið hefði það hlutverk að stuðla að samræmdum og faglegum kröfum um menntun, þjálfun, hæfni og starfshætti innan greinarinnar.

Fagráðið gæti meðal annars:

- rýnt námsefni,
- skilgreint hæfniviðmið,
- komið að mótun námskrár,
- fjallað um grunn- og endurmenntun,
- gert tillögur um hæfiskröfur,
- fjallað um þróun starfsgreinarinnar,
- veitt ráðgefandi umsagnir um leyfisveitingar,
- komið að mótun krafna til fyrirtækja og
- haft ráðgefandi hlutverk við eftirlit með starfsemi öryggisfyrirtækja.

Hlutverk fagráðsins þyrfti að skilgreina með skýrum hætti gagnvart lögbundnu hlutverki ráðuneytisins, Ríkislögreglustjóra og annarra stjórnvalda.

8. Skipan fagráðs

Securitas telur æskilegt að fagráðið verði þverfaglegt.

Til skoðunar kæmi að eftirtaldir aðilar ættu fulltrúa í ráðinu:

- Dómsmálaráðuneytið,
- Ríkislögreglustjóri,
- slökkvilið,
- Vinnueftirlitið,
- fulltrúi starfsmanna/stéttarfélags,
- fulltrúi menntunar- og þjálfunaraðila,
- fulltrúar leyfisskyldra öryggisfyrirtækja og

- eftir atvikum aðrir sérfræðingar.

Með þessu yrði hægt að tryggja að sjónarmið löggjafarvalds, stjórnvalda, viðbragðsaðila, starfsmanna, fræðsluaðila og atvinnugreinarinnar kæmu saman við mótun regluverksins.

9. Norsk fyrirmynd

Við undirbúning þessara sjónarmiða hefur Securitas meðal annars horft til fyrirkomulags í Noregi.

Sérstaklega má líta til:

Lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsloven (<https://lovdata.no/NL/lov/2001-01-05-1>))

og

Forskrift 25. mai 2004 nr. 787 om vaktvirksomhet

Securitas telur að reynsla Norðmanna geti verið gagnleg við mótun íslensks regluverks, einkum varðandi:

- leyfisskyldu,
- hæfiskröfur,
- menntun,
- þjálfun,
- eftirlit,
- starfsleyfi,
- ábyrgð fyrirtækja og
- samræmdar kröfur til starfseminnar.

Á sama tíma þarf að laga slíkt fyrirkomulag að íslenskri löggjöf, stjórnsýslu og aðstæðum.

10. Samræmd íslensk námskrá

Securitas leggur til að við endurskoðun regluverksins verði unnin samræmd íslensk námskrá fyrir öryggisverði.

Námskráin þyrfti að skilgreina:

- lágmarksfjölda kennslustunda,
- námsefni,
- hæfniviðmið,
- verklega þjálfun,
- prófkröfur,
- kröfur til kennara,
- skráningu náms,
- endurmenntun og
- reglulegt endurmat námskrár.

Securitas telur mikilvægt að námskráin verði ekki einungis lýsing á námsefni heldur skilgreini einnig þá hæfni sem starfsmaður þarf að hafa öðlast að námi loknu.

11. Reglubundið eftirlit

Securitas telur jafnframt mikilvægt að reglubundið eftirlit með öryggisfyrirtækjum verði skilgreint með skýrari hætti.

Eftirlit gæti meðal annars tekið til:

- leyfisskilyrða,
- hæfni stjórnenda,
- menntunar starfsmanna,
- skráningar þjálfunar,
- mönnunar,
- búnaðar,
- stjórnstöðva,
- verklagsreglna,
- atvikaskráningar,
- meðferðar persónuupplýsinga,
- viðbragðsáætlana og
- innra gæðaeftirlits.

Jafnframt væri æskilegt að gerðar yrðu skýrar kröfur um hvernig fyrirtæki sýna fram á að starfsemi þeirra sé í samræmi við þau skilyrði sem leyfi þeirra byggist á.

12. Hlutverk dómsmálaráðuneytisins

Securitas telur mikilvægt að dómsmálaráðuneytið leiði stefnumótun og undirbúning að heildarendurskoðun laga og reglugerða um öryggisþjónustu.

Jafnframt telur Securitas mikilvægt að við slíka vinnu verði leitað formlegra umsagna og sjónarmiða þeirra aðila sem hafa faglega reynslu af starfseminni.

Þar mætti meðal annars horfa til:

- Ríkislögreglustjóra,
- lögreglu,
- slökkviliða,
- Vinnueftirlitsins,
- Persónuverndar,
- fræðsluaðila,
- starfsmanna og stéttarféлага,
- leyfisskyldra öryggisfyrirtækja og
- annarra aðila eftir því sem við á.

Securitas telur mikilvægt að þessi vinna verði unnin með það að markmiði að skapa skýrt hlutverk og ábyrgð allra þeirra aðila sem koma að öryggisþjónustu.

13. Tillögur Securitas

Securitas leggur til að dómsmálaráðuneytið taki eftirfarandi atriði til skoðunar við áframhaldandi endurskoðun regluverksins:

- 1. Að skýr aðgreining verði gerð á störfum dyravarða og öryggisvarða.**
- 2. Að hæfis- og leyfiskröfur til öryggisfyrirtækja verði endurskoðaðar.**
- 3. Að skoðað verði hvort styrkja þurfi bakgrunnsskoðun forsvarsmanna öryggisfyrirtækja innan marka laga og persónuverndar.**
- 4. Að mismunandi tegundir öryggisþjónustu verði skilgreindar og gerðar mismunandi hæfniskröfur eftir eðli þjónustunnar.**
- 5. Að settar verði skýrari kröfur til stjórnstöðva og viðbragðsþjónustu.**
- 6. Að samræmd grunnmenntun öryggisvarða verði lögfest eða skilgreind í reglugerð.**
- 7. Að settar verði skýrar kröfur um símenntun og endurmenntun.**
- 8. Að komið verði á fót fagraði um öryggisþjónustu.**
- 9. Að unnin verði samræmd íslensk námskrá fyrir öryggisverði.**
- 10. Að við mótun námskrár og regluverks verði meðal annars horft til norskrar fyrirmyndar.**
- 11. Að skýrari kröfur verði gerðar til skráningar, rekjanleika og upplýsingaverndar í öryggisþjónustu.**
- 12. Að skilgreint verði með skýrari hætti hvernig reglubundnu eftirliti með öryggisfyrirtækjum skuli háttað.**

14. Lokaorð

Securitas telur að endurskoðun laga og regluverks um öryggisþjónustu sé mikilvægt tækifæri til að skapa skýrari, faglegri og samræmdari umgjörð um starfsemi öryggisfyrirtækja á Íslandi.

Öryggisþjónusta hefur þróast verulega frá því núgildandi lög voru sett. Tæknivæðing, aukin notkun myndavélakerfa, viðvörðunarkerfa, neyðarhnappa, aðgangsstýringa og stjórnstöðva hefur breytt eðli starfseminnar og aukið kröfur til þeirra fyrirtækja og starfsmanna sem sinna þessum verkefnum.

Securitas telur því mikilvægt að löggjöfin taki mið af þeirri þróun og skilgreini með skýrum hætti kröfur til fyrirtækja, starfsmanna, menntunar, búnaðar, stjórnstöðva, upplýsingaverndar og eftirlits.

Securitas lýsir yfir vilja til að taka þátt í áframhaldandi vinnu dómsmálaráðuneytisins við endurskoðun regluverksins og miðla þeirri reynslu og þekkingu sem fyrirtækið hefur aflað sér við rekstur öryggisþjónustu, stjórnstöðvar og þjálfun starfsfólks.

Virðingarfyllt,

Securitas ehf.

Eiríkur Ronald Jósefsson

Sérfræðingur / Öryggisstjóri Securitas ehf.

erj@securitas.is

8995336